

ги“, и два манастира — „Св. Богородица“ и „Св. Никола“. Въ черквата „Св. Рождество Христово“, въ едно старо евангелие отъ 1588 год. има кондика: „Въ память на п. Паскаля азъ попъ Димитри подарявамъ туй свещено евангелие на попъ киръ Константина 7134 г. ноември 21 (1612 г.)“. Въ черквата „Св. Архангелъ“ има евангелие, печатано въ 1612 г.

Славата на Арбанаси, като богато и завидно село къмъ края на на XVIII вѣкъ се помрачила. Така, цвѣтящото и издигнато Арбанаси въ 1798

Фиг. 69. Кжцата на Д-ръ К. Русовичъ.

години било разрушено и ограбено отъ войската на Хюсеинъ Капудинъ паша, който, отивайки противъ Пазвантоглу въ Видинъ, съ 120,000 войска, миналъ отъ тукъ и извършилъ нечувани грабителства и жестокости. По голѣмата частъ отъ кжците на Арбанаси били изгорени, а населението — избито и ограбено.

По това време въ Арбанаси е живѣлъ съ домоцдието си епископъ Софроний Врачански. Ето какво пише той въ своето: „Житие грѣшнаго Софрония“: „Селиктаръ Хюсеинъ паша, като отхождаше за Видинъ, из-

гори Габрово и Арбанаси, разграбиша и не остиша ни лъжца, ни паница, и мои дрехи и книжа сито имахъ все узѣше и всия домъ разкопаша, а децата побѣгнаха на Котелъ и отъ тамо на Свищовъ пойшле. А азъ като не би възможно мене отъ войска да ходя по епархията моя, пойдохъ съ търновския протосингелъ и после пойдохъ на Свищовъ найдохъ децата голи седятъ на рогозина, и азъ пари не имахъ да имъ купя дрехи! Скербъ голѣмъ! . . “.

Въ онова смутно време на разбойнически нападения и грабежи, особено тежко е изпачало Арбанаси отъ даалиитѣ. Даалиитѣ сж били ония диви орди, въоржжени съ копия, върху които сж били набучени петелски глави. Тѣ сж били предвождани отъ свирепи полуголи главатари — най-върлитѣ кръвопийци. Следъ тѣхъ сж следвали даалиитѣ на коне, които сж дрънкали съ особенъ видъ тжпани — тюлюмбеци — подобно на днешнитѣ цигански тжпани, само че по-малки и съ цилиндрична форма. Тѣзи тюлюмбеци сж издавали отвратителни и страшни звукове. Ала Арбанаси отчаяно се бранѣло отъ тая напасть. И днесъ по вратитѣ на старитѣ грохнали кжщи, които сж били свидетели на тия